

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Станислав Димитров Петков,
професор във Висшето училище по застраховане и финанси –
София

на дисертационен труд за присъждане на научна степен **„доктор на науките”**

в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки

Професионално направление 3.8. Икономика
докторска програма „Финанси, застраховане и осигуряване“

Автор: д-р Алина Валения

Тема: „Конкурентоспособност на страните-членки на Европейския съюз в светлината на изпълнението на стратегията „Европа 2020””

1. Общо описание на представените материали

Със заповед № 170 от 03.04.2023 г. и заповед № 106 от 01.03.2023 г. на Ректора на Висше училище по застраховане и финанси - София проф. д.ю.н. Борис Велчев съм определен за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Конкурентоспособност на страните-членки на Европейския съюз в светлината на изпълнението на стратегията „Европа 2020”” за придобиване на научна степен „доктор на науките” в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално направление 3.8. Икономика, докторска програма „Финанси, застраховане и осигуряване“. Автор на дисертационния труд е д-р Алина Валения.

С решение на научното жури от 24.03.2023 г. съм определен за изготвяне на становище на трудовете на кандидата в рамките на настоящата процедура.

Предадените от кандидата д-р Алина Валения материали включват следните:

1. дисертационен труд - на руски език;
2. автореферат на дисертационния труд на български и на руски език;
3. справка за изпълнението на минималните национални изисквания за придобиване на научна степен „доктор на науките“ в професионалното направление 3.8.„Икономика“;
4. справка на приносите - на руски език;
5. списък на публикациите – на руски език;
6. резюмета на публикациите – на руски език;
7. кратки биографични данни – на английски език;
8. копие диплома за доктор – преведена и нотариално заверена;
9. презентация, свързана с дисертационния труд.

2. Кратки биографични данни за кандидата

Кандидатът д-р Алина Валения притежава магистърска степен по Икономика на производството и земеделската търговия от Университета по земеделие, Краков. Д-р Алина Валения притежава образователна и научна степен „доктор“ в областта на земеделските науки от Университета по земеделие, Люблин и образователна и научна степен „доктор“ в областта на икономиката от Висшето училище по икономика, Варшава.

От представените данни кандидатът има значителен опит в академичната дейност, преподаването, научната дейност, както и в сфери, извън научните среди.

3. Характеристика и оценка на дисертационния труд

В представената дисертация, авторът правилно е обосновал актуалността и значимостта на темата. В днешно време проблематиката относно конкурентоспособността на отделните държави-членки на ЕС е важен въпрос за гражданите на съответната страна. Авторът изследва изпълнението на стратегията „Европа 2020“ за повишаване на конкурентоспособността на икономиките на отделните държави-членки на ЕС. Стратегията „Европа 2020“ е дългосрочна програма за социално-икономическо развитие на ЕС, формулирана като Стратегия за устойчив и приобщаващ растеж. Изпълнението на Стратегия „2020“ приключи през 2020 г. Основна цел на Стратегията „Европа 2020“ бе да създаде условия за икономическо развитие на ЕС, основано на два приоритетни компоненти: иновативна икономика и устойчива икономика.

Дисертационният труд е с обем 284 страници. Работата е структурирана в Съдържание, Увод, Пет Глави, Заключение, Библиография, Списък на таблиците и Списък на фигурите.

Техническите изисквания за изготвяне на дисертационен труд са спазени от кандидата.

Въведението представя идеята на автора и представлява въведение в проблематиката.

Първа Глава е озаглавена «Методологични въпроси». Обемът на Първа Глава е 20 страници. Тази част от изследването е структурирано в две точки. Разгледани са целите на дисертацията и хипотезите. Описани са областта на изследване на дисертацията, емпиричният материал и методите на изследване.

Втора Глава е с наименование «Теоретични аспекти на конкурентоспособността на икономиката». Обемът на Втора Глава е 51 страници. Тази част от изследването е структурирано в четири точки. Разгледани са конкурентоспособността на икономиката според икономическите теории. Описва се дефиниционен подход към международната конкурентоспособност на икономиката. Анализирани са фактори, които формират международната конкурентоспособност на икономиката. Изследвани са показатели за международна конкурентоспособност на икономиката.

Трета Глава е със заглавие «Финансови инструменти на Европейския съюз в подкрепа на изпълнението на Стратегията „Европа 2020“ в рамките на кохезионната политика». Обемът на Трета Глава е 69 страници. Тази част от изследването е структурирана в четири точки. Извършен е анализ на кохезионната политика в контекста на повишаване на конкурентоспособността на Европейския съюз за периода 2014–2020 г. Изследвани са насоки на политиката за развитие на ЕС в контекста на Стратегия „Европа 2020“. Разгледани са финансовите инструменти в подкрепа на конкурентоспособността на ЕС.

Четвърта Глава е с наименование «Оценка на степента на изпълнение на основните насоки на Стратегията „Европа 2020“ в страните-членки на ЕС през 2010-2020 г.». Обемът на Четвърта Глава е 55 страници. Дефинирани са основните цели на Стратегия „Европа 2020“. Извършен е анализ на степента на изпълнение на показателите на Стратегията „Европа 2020“ от държавите-членки на ЕС през периода 2010-2020 г. Разгледана е конкурентната позиция на ЕС на международната сцена във връзка с изпълнението на Стратегията „Европа 2020“.

Пета Глава е със заглавие «Конкурентоспособност на икономиките на Европейския съюз и страните-членки според международните класации за конкурентоспособност». Обемът на Пета Глава е 56 страници. На анализ се подлага икономическата позиция на отделните страните-членки на ЕС от гледна точка на БВП. Изследва се неравенството в доходите, риск от бедност и други аспекти на социалната изолация в страните-членки на ЕС. Разгледани са различни индекси, като индекса за регионална конкурентоспособност (RCI), индекса на човешкото развитие (HDI), индекса на икономическата свобода (IWG) и индекса, изготвен от Института за управленско развитие (IMD).

Изследването завършва със Заключение. Прави впечатление, че Заключението е от 11 страници, което е сравнително дълго за подобен род научни изследвания.

На основа на така представения дисертационен труд мога да приема, че изследването представлява значима разработка на избраната тема.

Така представения дисертационен труд ми дава основания да приема, че дисертационният труд на кандидата д-р Алина Валения съдържа научни и научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката.

Дисертационният труд показва, че кандидатът притежава задълбочени теоретични знания по съответната научна област и способности за самостоятелни научни изследвания.

4. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Кандидатът д-р Алина Валения е представила справка за приносите за науката и практиката на дисертационния труд. В справката са посочени 11 приноса. Мога да приема за приноси значителна част от така формулираните приноси на дисертационния труд.

5. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Д-р Алина Валения е представила справка за 20 броя научни публикации.

Положителен атестат за работата на кандидата е обстоятелството, че публикува и на английски език, както и в чуждестранни форуми и издания.

Препоръка към д-р Алина Валения е да извършва изследвания и съответно публикации в съавторство.

Публикациите изпълняват и надминават изискванията на присъждане на научна степен „доктор на науките“, залегнали в Закона за развитието на академичния състав в Р България (ЗРАСРБ) и Правилника за неговото прилагане.

Към момента на изготвяне на настоящата рецензия няма информация, която да дава основания за съмнение в автентичността на дисертационния труд и научните публикации на кандидата.

6. Преценка за изпълнение на минималните национални изисквания

Съгласно представените материали мога да направя извод, че кандидатът д-р Алина Валения изпълнява минималните национални изисквания за придобиване на научна степен „доктор на науките“ в професионалното направление 3.8. Икономика.

7. Автореферат

Към дисертационния труд е приложен автореферат. Авторефератът е в обем 26 страници. Авторефератът съдържа описание на основните характеристики на дисертационния труд, структура и съдържание на труда, обобщено представяне на дисертацията, публикации по темата на дисертацията.

Авторефератът на дисертационния труд в известна степен е изготвен в съответствие с възприетите за подобен род научни разработки изисквания.

8. Критични забележки и препоръки

Нямам съществени критични забележки и препоръки към кандидата.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички изисквания

на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ. Представените материали и дисертационни резултати **напълно** съответстват на специфичните изисквания на Правилника за приемане и обучение на докторанти във Висшето училище по застраховане и финанси, както и Правилата за условията и реда за придобиване на научната степен „доктор на науките” във Висшето училище по застраховане и финанси.

Дисертационният труд показва, че кандидатът д-р Алина Валения **притежава** задълбочени теоретични знания и професионални умения по Професионално направление 3. 8. Икономика, като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научни изследвания.

Поради гореизложеното, давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на уважаемото научно жури да присъди научна степен ‘доктор на науките’** на д-р Алина Валения в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки; Професионално направление 3. 8. Икономика; докторска програма „Финанси, застраховане и осигуряване“.

13.04.2023 г.

Рецензент: (п)
(проф. д-р Станислав Димитров)